

РЕШЕНИЕ

№ 14001

гр. София, 16.08.2023 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

СОФИЙСКИ РАЙОНЕН СЪД, 120 СЪСТАВ, в публично заседание на двадесет и седми юни през две хиляди двадесет и трета година в следния състав:

Председател: **ВЕНЕТА СТ. ГЕОРГИЕВА**

при участието на секретаря **КАМЕЛИЯ АНЧ. КОСТАДИНОВА**
като разгледа докладваното от **ВЕНЕТА СТ. ГЕОРГИЕВА** Гражданско дело
№ 20221110150347 по описа за 2022 година

Производството е по реда на чл.124 и сл.ГПК.

Образувано е по искова молба вх.№ 192224/15.09.2022 г. на **П. П. М.**, ЕГН *****, гр. Н.И., ул. о. № 38А, съдебен адрес: гр. п., бул. П.ш. № 81, ет. 3, ап. Б, чрез адвокат Д. М., срещу „С.к.” ООД, ЕИК ..., със седалище и адрес на управление: гр. София, ул. с. № 29, ет. 7, представлявано от Н.П., с която са предявени обективно съединени искове по **чл. 124 от ГПК във връзка с чл. 26, ал. 1 от ЗЗД** за установяване нищожност на клаузата на чл. 3.10. от Договор за паричен заем Кредирект № 581377/15.10.2021 г., сключен между страните, предвиждаща заплащане на такса за експресно разглеждане в размер на 262.97 лв. и поради сключването ☐ при неспазване на изискванията на чл. 10а, чл. 11, чл. 19, ал. 4 от ЗПК във връзка с чл. 22, както и по чл. 143, ал. 1 от ЗЗП, и осъдителен иск **по чл. 55, ал. 1, предл. 1-во от ЗЗД** за сумата 262.97 лв., недължимо платена по Договор за паричен заем Кредирект № 581377/15.10.2021 г., ведно със законната лихва от датата на исквата молба до окончателното плащане на сумата.

В исквата молба се твърди, че страните са сключили Договор за паричен заем Кредирект № 581377/15.10.2021 г. за сумата от 500 лв., при годишен процент на разходите от 48.62 %, годишен лихвен процент в размер на 40.05 % и задължение да се върне сума в общ размер на 525.03 лв. Сочи, че в чл. 3.10 от Договора било уговорено заплащане на такса за експресно разглеждане в размер на 262.97 лв., като счита, че тази клауза е нищожна на основание чл. 26, ал. 1 от ЗЗД, поради това, че е сключена при неспазване на чл. 10а, чл. 11, чл. 19, ал. 4 от ЗПК във връзка с чл. 22, както и по чл. 143, ал. 1 от ЗПП. Твърди, че е заплатила търсените суми по Договора, включително главница от 500 лв., лихва в размер на 25.03 лв., таксата за експресно разглеждане в размер на 262.97 лв., като последната сума е недължима, поради нищожност на цитираната клауза. Сочи, че допълнителната услуга по чл. 3.10 от Договора е свързана с усвояване и управление на кредита, каквито законът не допуска (чл. 10а, ал. 2 от ЗПК). Навежда подробни доводи за нищожност на клаузата, поради накърняване на добрите нрави по смисъла на чл. 26, ал. 1, предложение трето от ЗЗД. Счита, че същата клауза се явява и нищожна, поради противоречието ☐ с чл. 143, т. 19 от ЗЗП, тъй

като сумата, която се претендира, съгласно нея в размер на 262.97 лв. е в размер на ½ от сумата на отпуснатия кредит. Твърди, че процесната клауза се явява и неравнопоставна по смисъла на чл. 143, т. 5 от ЗЗП, тъй като предвижда заплащане на такса, която е необосновано висока, както и че е нищожна на основание чл. 146, ал. 1 от ЗЗП. Моли съда да уважи предявените искове, да осъди ответника да му заплати претендираната сума, ведно със законната лихва върху нея, считано от датата на депозиране на исковата молба до окончателното плащане. Претендира разноски.

Ответната страна в срока по чл.131, ал.1 ГПК е **предявила насрещен иск** срещу първоначалния ищец за сумата от 500 лв., представляваща непогасена главница по договор за кредит № 581377 от 15.10.2021 г., ведно със законната лихва от датата на подаване на насрещната искова молба до окончателното плащане, сумата от 25.03 лв., представляваща непогасена възнаградителна лихва по договора за периода от 15.10.2021 г. до 29.11.2021 г., ведно със законната лихва от датата на подаване на исковата молба до окончателното плащане, на основание чл. 240 и чл. 86 от ЗЗД, а при условията на евентуалност, в случай, че бъде обявен за недействителен процесния договор, за присъждане на сумата от 500 лв., представляваща подлежаща на връщане чиста стойност на получената по Договора за кредит сума, формирана като остатък от непогасената главница и на основание чл. 240 от ЗЗД, ведно със законната лихва от датата на подаване на исковата молба до окончателното плащане. Претендира разноски.

Ответникът и насрещен ищец признава, че между страните е сключен Договор за паричен заем на 15.10.2021 г. чрез средство за комуникация по смисъла на чл. 6 от ЗПФУР за сума от 500 лв., при брой на вноските – една, вид на вноската месечна, ГПР в размер на 48.62 % и ГЛП – 40.05 %. Твърди, че заемната сума е получена от кредитополучателя в брой на каса на „Изи пей“ АД. Твърди, че до датата на подаване на насрещния иск, ответникът по него не е извършил нито едно плащане, като остават дължими главница от 500 лв., възнаградителна лихва от 25.03 лв. за периода от 15.10.2021 г. до 29.11.2021 г., като всички вноски са падежирали. Счита, че уговорената възнаградителна лихва е действителна, съобразена е със законовите изисквания и сумата е дължима.

Ответникът по насрещния иск в срока за отговор е оспорил предявения насрещен иск като недопустим и неоснователен. Сочи, че на същото основание и за същото вземане по процесния договор за кредит вече е било образувано заповедно производство по ч.гр.д. № 47836/2022 г. по описа на СРС, 153 състав. Твърди, че е депозирала възражение по чл. 414 от ГПК срещу издадената заповед и съдът е дал указание на заявителя да предяви иск по реда на чл. 422 от ГПК. Моли съда да остави насрещната искова молба без разглеждане, като недопустима. Счита насрещния иск за неоснователен и излага подробни доводи в тази насока. Моли съда да отхвърли исковете на насрещния ищец и да му присъди разноски.

Софийски районен съд, като прецени доказателствата по делото и доводите на страните съгласно чл. 12 и чл. 235, ал. 2 ГПК, намира за установено от фактическа страна следното:

По делото с определение от 05.04.2023 г. за безспорно и ненуждаещо се от доказване са отделени обстоятелствата, че между страните е сключен Договор за паричен заем Кредирект № 581377/15.10.2021 г. за сумата от 500 лв., при годишен процент на разходите от 48.62 %, годишен лихвен процент в размер на 40.05 % и задължение да се върне сума в общ размер на 525.03 лв. Не е спорно между страните и обстоятелството, че заемодателят е предал на заемателя заемната сума в размер на 500 лева. Тези обстоятелства се подкрепят и от събраните по делото писмени доказателства, както и от заключението на вещното лице по съдебно-счетоводната експертиза.

От представения по делото договор за паричен заем Кредирект № 581377/15.10.2021 г. се установява, че в чл. 3.10 страните са уговорили, заплащането на такса „Експресно разглеждане“ в размер на 262,97 лева. Видно от договора, уговорения размер на таксата не е

в включен при изчисляването на ГПР по кредита, като при неговото включване, последния би надвишил многократно неговия размер.

От представените по делото писмени доказателства и заключението на вещото лице по изслушаната и приета по делото ССЧЕ, неоспорена от страните в срока по чл. 200, ал. 3 ГПК се установява, че счетоводството на ответното дружество е водено редовно. От извършената проверка в счетоводството на ответника се установява, че по процесния кредит няма извършени плащания от П. П. М. към „С.к.“ ООД, в това число главница, лихва и такса за експресно разглеждане на кредита.

Установява се, че ответникът „С.к.“ ООД е иницирал заповедно производство по което е образувано ч. гр. д. 47836/2022 г. по описа на СРС, 153 състав, относно вземанията по процесния кредит, по което след постъпило възражение от страна на П. М., на „С.к.“ ООД са дадени указания за предявяване на установителен иск за вземанията. С определение № 8283 от 02.03.2023 г., поставено по ч. гр. д. 47836/2022 г. заповедният съд е обезсилил заповедта за вземанията, предмет на насрещния иск, поради което не е налице друго висящо производство за същото вземане и приетия по настоящото дело насрещен иск е допустим и следва да бъде разгледан по същество.

При така установената фактическа обстановка съдът намира от правна страна следното:

По главния иск с правно основание чл. 26, ал. 1 ЗЗД.

По делото по безспорен начин се установи, че между страните е сключен договор за потребителски кредит за заемната сума в размер на 500 лева, по който заемателят се е задължил да заплати и такса за „Експресно разглеждане“ в размер на 262,97 лева.

В ЗПК е предвидено, че кредиторът не може да изисква заплащане на такси и комисиони за действия, свързани с усвояване и управление на кредита – чл. 10а, ал. 2 ЗПК. Възможно е уговарянето само на клаузи за такси свързани с допълнителни услуги по договора – чл. 10а, ал. 1 ЗПК, какъвто характер процесната услуга „експресно разглеждане“ очевидно няма. В частта □ по приоритетно разглеждане и изплащане на потребителския кредит, същата попада в забраната на чл. 10а, ал. 2 ЗПК, доколкото е свързана с усвояването на сумата от потребителя, респективно е свързана с основното задължение на заявителя по договора, да предостави заемната сума. Касае се за възнаграждение по договора, а не за допълнителна услуга, което възнаграждение следва да бъде включено в годишния процент на разходите (ГПР) – чл. 19, ал. 1 ЗПК. Уговарянето му като отделно възнаграждение (услуга) има за единствена цел заобикаляне разпоредбата на чл. 19, ал. 4 ЗПК, касаеща ограничение в размера на ГПР, а съгласно чл. 21, ал. 1 ЗПК всяка клауза в договора за потребителски кредит, имаща за цел или резултат заобикаляне на изискванията на закона, е нищожна.

Предвид изложеното, съдът намира, че клаузата на чл. 3.10 от договора е нищожна поради противоречието □ с императивна правна норма и исковата претенция за обявяването ѝ за недействителна е основателна и следва да бъде уважена.

По главния осъдителен иск с правно основание чл. 55, ал. 1 предл. 1 ЗЗД.

За да бъде уважен предявения иск с правно основание чл. 55, ал. 1, предл. 1 ЗЗД в тежест на ищеца е да докаже по делото следните обстоятелства: 1) плащане от ищцовата страна на суми по посоченото облигационно правоотношение между страните и размера на заплатените суми, 2) наличието на обедняване у ищеца за сметка обогатяване на ответника, връзката между тях и размера на обедняването, респективно обогатяването на ответника.

Когато доказателствената тежест е възложена на една от страните в производството, тази страна следва да проведе пълно доказване, т. е. да бъде установено по несъмнен и категоричен начин настъпването на съответния юридически факт. Въпреки, че изрично с доклада по делото съдът указва на ищцата, че не сочи и не представя доказателства за

плащане на процесната сума, последната не представи такива. Нещо повече, в отговор на поставените от ищцата въпроси, вещото лице по изслушаната и приета ССЧЕ дава заключение, че ищцата М. не е извършвала плащания по процесния кредит. Предвид изложеното, по делото не се доказва плащане на процесната сума в размер на 262,97 лева, представляваща такса за експресно разглеждане на кредита, поради което исковата претенция подлежи на отхвърляне.

По насрещния иск с правно основание чл. 240, ал. 1 и ал. 2 ЗЗД и евентуалния с правно основание чл. 23 ЗПК вр. чл. 55, ал. 1 ЗЗД.

За да бъде уважена насрещната искова претенция, ищецът следва да докаже реално получаване на сумата по кредита от кредитополучателя, както и размера на възнаградителната лихва, както и всички останали положителни факти и твърдения, от които черпи изгода за себе си.

По делото се установи по безспорен начин, че между страните има сключен договор за потребителски кредит за сумата в размер на 500 лева, по който ищецът като кредитополучателя е усвоил предоставената му от ответното дружество сума, че страните са уговорили такса за експресно разглеждане на кредита в размер на 262,97 лева, че дължимата такса не е включена във формирането на ГПР и че с включването □ неговия размер ще се повиши многократно.

При извършване преценка относно действителността на договора за кредит съдът не е обвързан от посочените от ищеца основания, доколкото нормите, уреждащи нищожността са от императивен характер и за тях съдът следи служебно. Ето защо, следва да се извърши цялостна проверка за наличие на основания за недействителност на сключения договор, която проверка се обхваща от пределите на чл. 22 ЗПК. Съгласно посочената разпоредба когато не са спазени изискванията на чл. 10, ал. 1, чл. 11, ал. 1, т. 7-12 и 20 и ал. 2 и чл. 12, ал. 1, т. 7 – 9 ЗПК, договорът за потребителски кредит е недействителен.

Относно наведеното от ответника по насрещния иск възражение, че действителният ГПР е различен от уговорения в договора, съдът намира, че съгласно чл. 11, ал. 1, т. 10 ЗПК договорът за потребителски кредит следва да съдържа годишния процент на разходите по кредита и общата сума, дължима от потребителя, изчислени към момента на сключване на договора за кредит, като се посочат взетите предвид допускания, използвани при изчисляване на годишния процент на разходите по определения в приложение № 1 начин. Съгласно чл. 19, ал. 1 З. годишният процент на разходите по кредита изразява общите разходи по кредита за потребителя, настоящи или бъдещи (лихви, други преки или косвени разходи, комисиони, възнаграждения от всякакъв вид), изразени като годишен процент от общия размер на предоставения кредит.

Въз основа на изложените фактически обстоятелства и ангажираните доказателства, съдът приема, че уговорената процесната такса за експресно разглеждане представлява разход по договора за кредит, който също следва да бъде включен при изчисляването на годишния процент на разходите като индикатор за общото оскъпяване на договора за кредит – арг. чл. 19, ал. 1 и ал. 2 ЗПК. Този извод следва от дефинитивната разпоредба на § 1, т. 1 ДР ЗПК, според която „Общ разход по кредита за потребителя“ са всички разходи по кредита, включително лихви, комисиони, такси, възнаграждение за кредитни посредници и всички други видове разходи, пряко свързани с договора за потребителски кредит, които са известни на кредитора и които потребителят трябва да заплати, включително разходите за допълнителни услуги, свързани с договора за кредит, и по-специално застрахователните премии в случаите, когато сключването на договора за услуга е задължително условие за получаване на кредита, или в случаите, когато предоставянето на кредита е в резултат на прилагането на търговски клаузи и условия. Съобразно императивната правна норма на чл. 19, ал. 4 ЗПК, годишният процент на разходите не може да бъде по-висок от пет пъти размера на законната лихва по просрочени задължения в левове или във валута, определена

с постановление на Министерски съвет на Република България, което означава, че лихвите и разходите по кредита не могат да надхвърлят 50 % от взетата сума. Клаузите в договор, надвишаващи определените по ал. 4 размери са нищожни – арг. чл. 19, ал. 5 ЗПК. В настоящия случай сумата по договора за заем е в размер на 500 лева, а само таксата за експресно разглеждане, която е в размер на 262,97 лева, представлява над 50 % от сумата по заема, без да се включват останалите суми, формирации ГПР в размер от 48,62 %. Ето защо може да се направи законосъобразен извод, че ГПР надхвърля 50 %. Така уговорената такса не е включена в оскъпяването на ползваната сума, което води до нарушение на императивната разпоредба на чл. 19, ал. 4 ЗПК, а това от своя страна обуславя нищожност на уговорката за плащането ѝ (арг. чл. 19, ал. 5 ЗПК) и липса на основание за дължимост на това вземане. Поради изложеното съдът намира, че таксата за експресно разглеждане по процесния договор за потребителски заем, отговаря на поставените от ЗПК изисквания, за да се включи в общия разход по кредита (в подкрепа на този аргумент са напр. Решение № 24 от 10.01.2022 г. на СГС по в. гр. д. № 7108/2021 г., Решение № 264616 от 09.07.2021 г. по в.гр.д. № 9991/2020 г. по описа на СГС, Решение № 260628 от 21.02.2022 г. на СГС по в. гр. д. № 2806/2021 г. и др.).

Макар формално договорът за паричен заем да покрива изискуеми реквизити по чл. 11, ал. 1 ЗПК, вписаните параметри не кореспондират на изискуемото съдържание по т. 10 - годишния процент на разходите по кредита и общата сума, дължима от потребителя. Тази част от сделката е особено съществена за интересите на потребителите, тъй като целта на уредбата на годишния процент на разходите по кредита е чрез императивни норми да се уеднакви изчисляването и посочването му в договора и това да служи за сравнение на кредитните продукти, да ориентира икономическия избор на потребителя и да му позволи да прецени обхвата на поетите от него задължения. Затова и неяснотите, вътрешното противоречие или подвеждащото оповестяване на това изискуемо съдържание законодателят урежда като порок от толкова висока степен, че изключва валидността на договарянето - чл. 22 ЗПК. В този смисъл като не е оповестил действителен ГПР в договора за кредит кредитодателят е нарушил изискванията на закона и не може да се ползва от уговорената сделка, което обосновава извод за недействителност на договора за кредит на основание чл. 22 от ЗПК, поради неспазването на изискванията на чл. 11, т. 10 и 11 от ЗПК (в този смисъл са Решение № 261440 от 04.03.2021 г. по в.гр.д. № 13336/2019 г. по описа на СГС, II-А въззивен състав, Решение № 24 от 10.01.2022 г. по в.гр.д. № 7108/2021 г. по описа на СГС, III-Б въззивен състав и др.).

В тази хипотеза потребителят следва да върне само чистата стойност на кредита, но не дължи лихва и/или други разходи по кредита, съгласно разпоредбата на чл. 23 ЗПК.

Доколкото договорът за кредит е недействителен, потребителят дължи връщане само на чистата стойност на кредита. Установено е по делото, че потребителят не е извършвал никакви плащания по процесния кредит, поради което насрещно предявения евентуален иск по чл. 23 ЗПК във вр. чл. 55, ал. 1 ЗЗД е основателен за пълния предявен размер и следва да бъде уважен.

По разноските.

При този изход на спора и на двете страни се следват разноски.

Процесуалният представител на ищцата, претендира адвокатско възнаграждение за оказана безплатна помощ на осн. чл. 38, ал. 1, т. 2 от ЗА в размер на 480 лева с вкл. ДДС за предявения установителен иск. Предвид обстоятелството, че исковата молба е подадена преди последната редакция на Наредба № 1 от 2004 г. за минималните размери на адвокатските възнаграждения, приета от Висшия адвокатски съвет, съдът счита, че следва да се присъди минимално възнаграждение, съгласно тази редакция на Наредбата в размер на 360 лв. за уважения иск, а не в искания размер. За отхвърления осъдителен иск възнаграждение за адвокат не се присъжда, съгласно разпоредбите на чл. 78 и следващите от

ГПК. В тежест на ответното дружество следва да бъде възложена и сумата в размер на 25 лева, представляваща половината от заплатена от ищеца държавна такса по предявените искове, тъй като само един от тях е уважен. По останалите искове разноси на ищеца не се дължат. Възнаграждение за насрещния иск не се дължи, тъй като същият е уважен изцяло. Списъка по чл. 80 от ГПК страната не е посочила сумата, внесена от нея за Възражението за прекомерност на адвокатския хонорар е частично основателно, съобразно горните констатации на съда.

На ответното дружество следва да бъдат присъдени разноси в размер на 550 лева, от които 300 лева – депозит вещо лице, 100 лева – юрисконсултско възнаграждение по насрещния иск, 100 лева – юрисконсултско възнаграждение по отхвърления осъдителен иск и 50 лева – държавна такса.

Ответникът следва да бъде осъден да заплати и 25 лева по бюджетната сметка на съда, представляваща дължимата държавна такса за уважения главен установителен иск, в частта, в която ищецът е бил освободен от внасянето ѝ.

Така мотивиран, съдът

РЕШИ:

ОБЯВЯВА ЗА НЕДЕЙСТВИТЕЛНА по искова претенция, предявена от П. П. М., ЕГН *****, гр. Н.И., ул.“о.“ № 38А против „С.к.“ ООД, ЕИК ..., със седалище и адрес на управление: гр.София, ул.“с.“ № 29, ет.7, представлявано от Н.П., клаузата на чл.3.10 от Договор за паричен заем Кредирект № 581377/15.10.2021 г. „Такса за експресно разглеждане 262,97 лева“, на основание чл. 124, ал. 1 от ГПК във връзка с чл. 26, ал. 1 от ЗЗД .

ОТХВЪРЛЯ иска с правно основание чл.55, ал.1, предл.1 от ЗЗД, предявен от П. П. М., ЕГН *****, гр. Н.И., ул. “о.“ № 38А против „С.к.“ООД, ЕИК ..., със седалище и адрес на управление: гр. София, ул.“с.“ № 29, ет. 7, представлявано от Н.П., за осъждане на ответника за възстанови сумата от 262,97 лева – платена без основание по клаузата по чл. 3.10. от договор за паричен заем Кредирект № 581377/15.10.2021 г., като неоснователен.

ОСЪЖДА П. П. М., ЕГН *****, гр. Н.И., ул. “о.“ № 38А да заплати на „С.к.“ ООД, ЕИК ..., със седалище и адрес на управление: гр. София, ул. “с.“ № 29, ет. 7, представлявано от Н.П., сумата в размер на 500 (петстотин) лева, представляваща непогасена главница по договор за кредит Кредирект № 581377/15.10.2021 г., ведно със законната лихва от 23.12.2022 г. до окончателното изплащане на вземането, като ОТХВЪРЛЯ акцесорната претенция за възнаградителна лихва, като неоснователна.

ОСЪЖДА „С.к.“ ООД, ЕИК ..., със седалище и адрес на управление гр. София, ул .“с.“ № 29, ет. 7, представлявано от Н.П. да заплати в полза на бюджета на съдебната власт по сметка на Софийски районен съд на основание чл.81 вр.чл.78, ал.6 от ГПК сумата от 25 (двадесет и пет) лева за държавна такса, съразмерно на уважената част от исковете, за които ищеца е бил освободен от внасяне на държавна такса.

ОСЪЖДА „С.к.“ ООД, ЕИК ..., със седалище и адрес на управление гр. София, ул. “с.“ № 29, ет. 7, представлявано от Н.П. да заплати на адвокат Д. В. М., с адрес на кантората в гр. п., бул.“П.ш.“ № 81, ет. 3,ап. Б, сумата от 360 (триста и шестдесет) лева адвокатско възнаграждение за предоставена безплатно правна помощ на ищеца за уважения иск, на основание чл.38,ал.1,т.2 от ЗА.

ОСЪЖДА „С.к.“ ООД, ЕИК ..., със седалище и адрес на управление гр. София, ул. “с.“ № 29, ет. 7, представлявано от Н.П. да заплати на П. П. М., ЕГН ***, гр. Н.И., ул. “о.“ № 38а сумата в размер на 25 (двадесет и пет) лева за заплатена държавна такса по**

делото, съразмерно на уважената част от исковете, на осн. Чл. 78, ал. 1 от ГПК.

ОСЪЖДА П. П. М., ЕГН *****, гр. Н.И., ул. "о." № 38а да заплати на „С.к.“ ООД, ЕИК ..., със седалище и адрес на управление: гр. София, ул. "с." № 29, ет. 7, представлявано от Н.П., сумата от **550 (петстотин и петдесет) лева** за разноси по делото, съразмерно на отхвърлената част от първоначално предявените искове, респективно съразмерно на уважената част от насрещния иск, на основание чл. 81 от ГПК, вр. чл. 78, ал. 3 от ГПК.

РЕШЕНИЕТО може да се обжалва пред Софийския градски съд в двуседмичен срок от връчването му на страните.

Съдия при Софийски районен съд: _____